

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

ABLU-BACH15

Predefinert informasjon

Startdato:	18-05-2018 09:00	Termin:	2018 VÅR
Sluttdato:	25-05-2018 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave	Studiepoeng:	15
SIS-kode:	203 ABLU-BACH15 1 BOPPG 2018 VÅR		
Intern sensor:	Sissel Janette Aastvedt Halland		

Deltaker

Navn:	Sunfrid Helgadottir I Gong
Kandidatnr.:	26
HVL-id:	238686@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	Hva legger barnehagelærer vekt på i innredningen av det fysiske rommet til de yngste barna?		
Antall ord *:	9265		
Navn på veileder *:	Sissel Janette Aastvedt Halland		
Tro- og loverklæring *:	Ja	Jeg bekrefter at jeg har registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:	Ja

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

BACHELOROPPGAVE

Hva legger barnehagelærer vekt på i innredningen av
det fysiske rommet til de yngste barna?

Kandidatnummer: 26

Sunfríð Helgadóttir í Gong

Våren 2018

ABLU- BACH15

HVL

Veileder: Sissel Janette Aastvedt Halland

Innleveringsdato: 25 mai kl.14.00

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle

kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Innholdsliste

Innholdsliste.....	2
Sammendrag	3
Forord	4
1.0 Innledning	5
1.2 Oppgavens oppbygging	6
1.3 Forskning på området	6
2.0 Teori.....	8
2.1 Styringsdokumenter	8
2.2 Syn på barn	8
2.3 Rommets betydning.....	9
2.4 De yngste barns sin væremåte og måte å leke på.....	11
2.5 Lekmateriell	12
3.0 Metode	14
3.1 Kvalitativ metode.....	14
3.2 Intervju som forskningsmetode.....	14
3.3 Informantene og gjennomføring av intervju.....	15
3.4 Etske perspektiver	16
3.5 Gyldighet og pålitelighet	17
4.0 Presentasjon av funn og drøfting.....	19
4.1 Rom for innredning.....	19
4.2 Rom for rollelek	21
4.3 Rom for estetikk.....	24
5.0 Avslutning	27
Litteraturliste.....	28

Sammendrag

Målet for denne bacheloroppgaven har vært å se på hvordan barnehagelærer vektlegger det fysiske rommet til de yngste barna. Både barnehagelærer, det fysiske rommet og de yngste barna mener jeg fortjener denne oppmerksomheten, derfor setter jeg disse i sammenheng og undersøker. Fokuset mitt har vært å prøve å forstå hvordan barnehagelærer tenker omkring avdelingen de arbeider på og prøve å forstå deres tanker om innredningen av det fysiske rommet samt lekematerialet de velger at de yngste barna får leke med.

For å kunne svare på problemstillingen har jeg benyttet meg av intervju som metode der jeg intervjuet to barnehagelærere på en småbarnsavdeling. Jeg valgte mine informanter bevisst på bakgrunn av at de har arbeidet på småbarnsavdeling i mange år samt at barnehagen de jobber i har lek som satsingsområde.

Resultatene tyder på at barnehagelærerne har et ønske om å gi de yngste barna innbydende kroker på avdelingen der de yngste barna både kan slappe av eller være i aktivitet. Det kommer også frem om lekematerialet at det er viktig å kunne tilby noe som er grunnleggende for de yngste barna så som kjøkkenlek, konstruksjonslek, sanselek med mer. Samtidig ønsker man at avdelingen skal oppleves som ryddig, harmonisk og sansende.

Konklusjonen fra min forskning viser at det fortsatt råder en tradisjonell måte å innrede det fysiske rommet på avdelingen. Det viser seg også at lekematerialet er tradisjonsrikt og kan ha et bestemt budskap om hvordan man ønsker at de yngste barna skal leke. Det kan oppfattes som at det er de voksne som vet best hvordan de yngste skal leke og bruke det lekematerialet som er tilgjengelig for dem.

Forord

Etter å ha studert i 4 år for å bli barnehagelærer er dette min aller siste oppgave. Jeg vil med dette rette en stor takk til min veileder Sissel Janette Aastvedt Halland som har vært til stor hjelp mens skrivingen har pågått. Takk for at du har satt spørsmål til det jeg har tenkt og skrevet og ikke minst fått meg på rett spor når det har vært nødvendig.

En stor takk rettes også til mine 2 informanter som gjorde det mulig for meg å undersøke rundt valgt tema. Takk for at jeg fikk lov til å høre hvordan dere tenker omkring arbeidet med de yngste barna.

Sist men ikke minst vil jeg takke min mann og mine to barn for tålmodighet mens dette har pågått.

Det har vært både strevsomt, kjekt og lærerikt å skrive denne oppgaven og jeg håper at den som leser oppgaven av den grunn også lærer noe nytt.

Avaldsnes, mai 2018

Sunfríð Helgadóttir í Gong

1.0 Innledning

Tema for denne oppgaven handler om de yngste barna i barnehagen og det fysiske rommet på avdelingen. *Rammeplan for barnehagen: innhold og oppgaver* (Utdanningsdirektoratet, 2017) blir også brukt for å vise hvilken betydning rommet og materialet skal brukes sammen med barna og hvordan det pedagogiske arbeidet skal gå frem for å sikre at alle barn får delta i lek. Jeg lener meg derfor på et syn på barn som kompetente barn og som er delaktige i sin egen hverdag samtidig med at de trenger støtte og veiledning av personalet i barnehagen. Teorien jeg bruker i oppgaven vektlegger det fysiske rommet inne i barnehagen, småbarn sin væremåte i rommet, i lek og med materialet som vil ha en betydning for hvordan rommet bør utformes.

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Slik jeg erfarer det brukes det liten tid til å legge det fysiske rommet til rette for de yngste barna. Jeg opplever ofte at det blir brukt mer tid på å legge til rette for de største barna. Dette er min erfaring og derfor har jeg et ønske om å se nærmere på hvordan barnehagelæreren tenker om det fysiske rommet på småbarnsavdelingen.

Min problemstilling blir da:

«Hva legger barnehagelærer vekt på i innredningen av det fysiske rommet til de yngste barna?»

Jeg vil i denne oppgaven ha fokus på de yngste barna som i denne sammenheng er 1 åringene på småbarnsavdelingen. Det blir for det meste brukt det fysiske miljøet om rommet i barnehagen. Jeg vil av den grunn bruke rommet i plassen for miljøet. Ser man på hvordan det fysiske miljøet omtales i Rammeplanen (2017) blir det sett på fra det pedagogiske perspektivet der det skal være trygt og utfordrende men samtidig gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Leker og materiell skal være synlig for barna slik at det lett kan tas i bruk. Organiseringen av det fysiske rommet skal foregå slik at alle barna får mulighet til å delta i lek og andre aktiviteter (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 19). Videre vil jeg være opptatt av hvordan det fysiske rommet blir innredet og om dette blir gjort med tanke på de yngste barna og deres måter å være på i rommet. Det vil si at det er viktig at barnehagelæreren legger til rette for de yngste barna. Jeg har valgt å rette søkelyset mitt mot avdelingen som Nordtømme (2016, s. 143) kaller for hovedrommet fordi dette rommet oppholder barn og voksne seg mesteparten av tiden de er i barnehagen.

1.2 Oppgavens oppbygging

Kapittel 1.

Presenterer jeg valg av tema og hvorfor jeg har valgt det. Deretter presenterer jeg bakgrunn for valgt tema og problemstilling der jeg også belyser noen av begrepene jeg bruker i oppgaven. Helt til slutt presenterer jeg forskning som er gjort innenfor det tema jeg har valgt.

Kapittel 2.

Det blir her vist til sentral teori innenfor tema i denne delen av oppgaven. Jeg har valgt å benytte meg av ulike teorier som er innenfor ulike typer forskning.

Kapittel 3.

Her presenterer jeg den kvalitative metoden med bruk av intervju. Jeg presenterer de ulike rammene jeg måtte holde meg til når jeg skulle forske på tema. Deretter presenterer jeg fremgangsmåten i forskningen min og hvordan dette ble gjort. Til slutt viser jeg til hvilke etiske hensyn jeg måtte ta og hvordan man analyserer og hvordan denne prosessen foregikk og hvilke funn jeg i neste kapittel vil skrive frem.

Kapittel 4.

I dette kapittelet presenterer jeg 3 funn som jeg har kategorisert i 3 overskrifter og drøfter dette samtidig opp mot teorien jeg presenterte i kapittel 2. Jeg vil gjøre meg ulike tanker og refleksjoner rundt funna samt bruke forskningen jeg har vist til i kapittel 1.

Kapittel 5.

I det siste kapittelet vi jeg gjøre en kort oppsummering og konklusjon av oppgaven min.

1.3 Forskning på området

Jeg har gjort søk på Google scholar og finner både master oppgaver og andre typer forskning innen det fysiske rommet. Det finnes en del forskning på området, men lite om det fysiske rommet knyttet til de yngste barna. jeg velger derfor å vise til Nordtømme (2016) sin studie der hun rettet blikket mot hvordan barn bruker rom og materialiteten og hvordan dette settes i spill av barn i lek. Hun ønsket å se på barns lekerfaringer og hvordan rommene og materialiteten ble brukt. Hun erfarte at det var hovedrommet (avdelingen) som var det rommet som fremstod som mest pedagogisk planlagt og læringsorientert med dekorasjoner så som tall

og bokstaver på veggene. Mange leker på avdelingen var også rettet mot stillesittende leker slik som bord aktiviteter (Nordtømme, 2016, s. 144). Thorbergesen (2012, s. 235- 239) har i sin forskning sett på lekeobjekter og materialiteten og hun ser at den har en tydelig funksjon for barn under 3 år. Hun gjennomførte en etnografisk studie med 12 besøk i en barnehage i Porsgrunn. Med bruk av bilder, samtaler og observasjoner over 1 år samlet hun inn informasjon. Det var ulike forhold som inviterte til undersøkelser av lekeobjektene og materialet. Det hun så av betydning for de yngste barna var at lekeobjekter som kunne bevege på seg var en fordel når barn skulle undersøke noe, mens leker som var skrudd fast i vegg ikke hadde like stor påvirkning på denne type lek. Dette er fordi at hun mener at de yngste barna hele tiden er i bevegelse i rommet. Det oppstod mye samspill mellom barna når lekeobjekter kunne flytte på seg. Barna viste dette med ved å le, se på hverandre og så byttet de plass slik at den andre kunne få prøve seg.

2.0 Teori

Når jeg har valgt teori er det for å kunne forstå og besvare min problemstilling samt de funn jeg har gjort når jeg var ute og forsket. Styringsdokumenter og teorien jeg har valgt belyser hvordan det fysiske rommet bør tilrettelegges for at de yngste barna skal få best mulig utbytte når de er i barnehagen. Barns samspill i hverdagen vil være viktig for hvordan barnehagelæreren tenker på rommet. Syn på barn har også betydning for hvordan rommet blir utformet og er derfor med i denne delen av oppgaven. De yngste barnas væremåte og lek, samspill bevegelse i rommet og møte med materialet vil også stå sentralt.

2.1 Styringsdokumenter

Rammeplanen bygger på et sosiokulturelt læringssyn (Moser, 2010, s. 89 - 90). Moser (2010, s. 89) hevder at barnehagen tilskrives en utviklingsfremmende og læringsforberedende funksjon der man må tolke at det er forskjell mellom utvikling og læring. Allikevel vil læring i rammeplanen ta særlig hensyn til barna når det utdypes at barnehagen skal støtte barnas vitebegjær, nysgjerrighet og kreativitet og at man skal gi barna utfordringer i forhold til barnas interesser kunnskaper og ferdigheter. Det vil si at alt det som gjøres i barnehagen skal være av hensyn til barnet og dets utvikling eller forutsetninger. Føringerne i rammeplanen skal tilpasses barnet og ikke omvendt.

Et sosiokulturelt læringssyn betyr at alt som skjer mellom mennesker både små og store skjer i samspill med hverandre slik det lille barnet formes i samspill med omgivelsene de er i. Barnet lærer å beherske kroppen og snakker kanskje et eller flere språk som gjør at det kan både forstå og kommunisere med andre. Barnet utvikler en egen identitet og lærer mye om verden rundt seg og om seg selv. På denne måten blir barnet en del av omgivelsene sine (Säljö, 2016, s. 111). I rammeplanen står det at barnehagen skal være et stimulerende miljø for alle barn og støtte opp om lek, utforsking og det å lære og mestre. Barnehagen skal også bidra til at det er et læringsfelleskap der barna både lærer selv og bidra til andres læring (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 22).

2.2 Syn på barn

Løkken (1996, s. 14) mener at det er våre verdier og holdninger som bestemmer hvordan vi opplever og oppfatter de yngste barna. Sommer (2003, s. 51- 52) mener at det er verdiene

våre som sier noe om hva et barn er eller bør være, og dette kaller han for barnesyn. Ifølge Nordin-Hultman (2004) er det vårt syn på barn som gjenspeiles i det pedagogiske rommet (Sitert i Nygård og Heggvold, 2016). Våre syn, verdier og holdninger viser vei i en retning for våre valg og handlinger, og vårt syn på barn er en del av det pedagogiske grunnsynet som vi handler ut ifra i barnehagehverdagen (Wolf, 2014, s. 83).

Barnesyn har også blitt polarisert i sosiologien som at barnet er mer ufullkommet enn voksne der uttrykket «human becoming» kommer fra. Den andre måten å betrakte barn på er «human beings», der barnet blir sett på som et medmenneske med intensjoner og evnen til å skape mening. Johansson (2013, s. 76) hevder at man bør strebe etter å betrakte barnet som at det eksisterer både her og nå og i en fremtid. Hun mener at barn er både sårbare og avhengige, men også aktive og kompetente i sine egne liv. Barn har evner, samtidig med at de tilegner seg nye erfaringer og evner.

En slik tanke er i samsvar med det som står i rammeplanen om at barnehagen skal se til at hvert enkelt barn får oppleve at de blir sett, forstått og respektert og få den hjelp og støtte de til enhver tid har behov for. Samtidig er det viktig å kunne gi barna gode vilkår for lek og la dem skape vennskap seg imellom og at barnas egen kultur får stå sentralt. Det står også i rammeplanen at barnehagen skal bidra til å inspirer barna til å leke og gi rom for forskjellige typer lek ute og inne. Det betyr at personalet skal organisere tid og rom med ulike typer materialer slik at barna blir inspirert til lek (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 19- 20). Tidligere tenkte man på barnet som en passiv mottaker av oppfatninger, kunnskaper og teori. Barnet som en «agent» bidrar til egen sosialisering i rommet (Säljö, 2016, s. 114).

2.3 Rommets betydning

«Barnehager er offentlige rom for oppdragelse, omsorg, lek og læring» (Seland, 2011, s. 25). De muligheter eller begrensinger rommet eller steder får har betydning for barnas livsutfoldelse her og nå. Organiseringen av rommet og innredningen vil påvirke den pedagogiske praksisen og de ansatte i hverdagen. Det er de voksne som planlegger og definerer hvordan det fysiske rommet skal være og de fleste barn tilbringer store deler av sine første leveår i barnehagen. Når man ser på hvordan rommene blir innredet og brukt er det mulig å få innsikt i hvilke erfaringer og egenskaper samfunnet ønsker at barna skal utvikle i fremtiden som voksne borgere (Seland, 2011, s. 25).

I følge Hansson (2016, s. 18- 19) er barnehagerommet et fleksibelt medium og et tredimensjonalt lerret, som det er mulig å endre på kontinuerlig. Videre hevder hun at i norsk

barnehagesammenheng er de fysiske omgivelsene en pedagogisk ressurs som ikke blir utnyttet godt nok. Rommet blir karakterisert som en taus pedagogisk medhjelper. Rommet kan derfor både være en taus medhjelper eller i verste fall en «fiende og motstander» i det pedagogiske prosjektet man holder på med. Det har stor betydning at barnehagelæreren bruker den makten han/hun har og skaper de romlige og materielle forutsetningene for å få best mulig kvalitet for barna. Hansson (2016, s. 18- 19) hevder at blir det ikke tatt grep om de fysiske omgivelsene vil det i stor grad være tilfeldighetene og tradisjonene som får råde. Da vil rommet i den pedagogiske institusjonen fremstå som en motstander uten at man forstår hvorfor det er slik.

«Når vi kommer inn i et rom, sanser vi helheten.» (Thorbergsen, 2007, s. 17). Det er mange måter man kan se rommet på, om det er ryddig eller rotete, lyst eller mørkt, trangt eller åpent, fargerikt eller sterilt, harmonisk eller kaotisk. Det er øynene som tar seg av det visuelle bilde av rommet. Måter man innreder et rom på vil være med å påvirke hvordan opplevelsen av rommet er. Derfor mener Thorbergsen (2007, s. 17- 18) at det har stor betydning å tenke på hva rommet inneholder av møbler, materialer og farger. Hun hevder videre at det blir i alt for liten grad brukt tid på å snakke om opplevelsen av rommet og innredningen av det. Mens andre har hatt gode erfaringer og gjort lærdom av dette og klart å skape gode måter å innrede rommet på. Videre hevder hun at personer med god kompetanse innen dette område har større og bedre muligheter for å begrunne og forklare visuelle inntrykk og vurdere dette arbeidet. Thorbergsen (2007, s. 18) mener at barnehagemiljøet i stor grad har blitt påvirket av hvordan personalet innreder hjemmet. Kultur og erfaringene fra personalet har derfor hatt hjemmet som ideal når barnehagen skal innredes. Samtidig med at personalet påvirker miljøet i barnehagen har også barnehagemiljøet vært i stor endring og påvirker også hvordan man innreder barnehagemiljøet. Over deler av Norge ser man estetiske og praktiske måter å innrede rommet på med samme løsninger. Thorbergsen (2007, s. 18) mener at det er typiske fellestrekk i barnehagekulturen. Hun hevder videre at barnehagen bærer preg av lite gjennomtenkte estetiske funksjonelle rom og at det for det meste ser ut som tilfeldigheter og lite helhetlige løsninger.

Thorbergsen (2007, s. 19- 22) viser til Laike (2002) der betydningen av det fysiske rommet viser seg å ha stor påvirkning på barns atferd og velvære. Det er snakk om tre faktorer i rommet som har betydning for barns måter å være på, de er rommets kompleksitet, helhet og romlighet. Høy og lav kompleksitet blir beskrevet om mengden med visuell informasjon. Når et rom har høy kompleksitet blir dette sett på som at det har mange gjenstander, farger og

former, mens når det er lav kompleksitet har rommet få gjenstander. Dette kan være i både positiv og negativ forstand. Det viser at når et rom har mange visuelle og auditive forstyrrelser kan dette være med på å påvirke barns velvære negativt (stresset og urolig). Når rommet er harmonisk og nøye gjennomtenkt vil dette gi barna mer energi og større mulighet for ro og de klare å konsentrere seg bedre (Thorbergesen, 2007, s. 22).

Torsnes (2016, s. 236) viser til at det fysiske rommet påvirker 2 åringene og deres lek og at det derfor har stor betydning for barna hvordan rommet er utformet. Rom med visuelle barrierer som vegger og hyller over 80 cm, har tydelig reduksjon av barns bruk av lekesoner. Det mener man kan skyldes at barna ikke ser den voksne. Ved både fravær av nære omsorgspersoner og mye fysiske barrierer kan dette være med på å øke konfliktnivået mellom barna. Når de fysiske barrierene er i mindretall kan det se ut som at konfliktnivået er mindre og barna har lengre lekeepisoder (Torsnes, 2016, s. 236).

2.4 De yngste barns sin væremåte og måte å leke på

Når man ser på barns lek vil den være avhengig av hvilke erfaringer og viten vi bringer med oss. Röthle (2013, s. 121) skildrer de yngste barna sin lek som en væremåte der bevegelser ikke har et bestemt mål, men er springende hit og dit. Hun sier videre at denne bevegelsestrangen oppstår ikke bare av ytre stimuli men også av en spontan aktivitet ut fra det enkelte barn. Barnet vil derfor hele tiden bruke sansene aktivt for å komme i kontakt med mennesker og ting rundt seg (Röthle, 2013, s. 122). For å kunne si at noe er lek vil dette være avhengig av at man leker med noe eller noen (gjenstand eller lekekamerat). Röthle (2013, s. 123) mener at leken starter med en bevegelse og kan få uante følger. Leken blir sett på som en åpen karakter der den kjennetegnes av at barnet ikke har etablert faste omgangsformer og relasjoner. «Lek er det uerfarne barnets omgang med en gåtefull verden» (Röthle, 2013, s. 126). Når barn leker er det ikke fordi at barnet tenker at det skal lære noe. Leken er rett og slett en måte å være på, leve på en del av barns livsform (Wolf, 2014, s. 19). Ifølge Løkken (2004, s. 22) er det gjennom kroppslig omgang 1 og 2 åringene kommuniserer at de forstår hverandres hensikt og mening i felles lek. Hun bruker det engelske ordet *toddler* om barn i 1 og 2 års alderen. På norsk betyr *toddler* «stabber». Det som kjennetegner en *toddler* er en særegen måte å bevege seg på og konkret et karakteristisk ganglag, som viser det kroppslige særpreget ved mennesket i den alderen (Løkken, 2004, s. 16- 17). Lek er en stor del av barnas hverdag og det kan se ut som at de yngste barna erfarer verden rundt seg gjennom seg selv og

at de bruker kroppen sin som måleredskap (Thorbergesen, 2007, s. 46). Ved å rette oppmerksomheten mot barns opplevde lek og søke etter barns opplevelsesaspekter og perspektiver kan man oppdage lekens egenverdi. Det er barnets indre motivasjon og lyst som får barnet til å leke (Wolf, 2014, s. 19). Leken settes i gang av barnas egne impulser til bevegelser og lekehandlinger der de både imiterer hverandre og gir uttrykk for og bygger på hverandres lekende innspill (Wolf, 2014, s. 20).

2.5 Lekmateriell

Valg av lekeobjekter sier mye om syn på barn og leken (Thorbergesen, 2007, s. 61). Halland (2014, s. 60) skriver i sin masteroppgave at voksne i barnehagen som har en praktisk holdning til barn og lekegjensstander kan forme dialogen og forsterke det praktiske sanseinntrykket. Hun skriver videre at når man tilbyr barn kjøkkenkrok og dukkekrok vil dette kommunisere at det skal kokes og serveres, stelles og ytes omsorg. Videre skriver hun at barna gjennom deres rollelek i barnehagen ofte blir møtt med praktiske mål og om at barnet skal lære seg noe som kan være nyttig for samfunnet. I motsetning til dette kan et personale som ønsker at barna skal få være kreative i leken bety at man gir dem saker og ting som har mulighet for å endre form og derfor kan brukes på ulike måter og type roller og leketemaer. Gjensstander med mange funksjoner kan være gode måter å gjøre dette på. Det trenger ikke å være leker, men noe som allikevel kan brukes i lek (Thorbergesen, 2007, s. 61- 62). Pramling (1995) beskriver at barn mellom 1 og 2 år er spesielt opptatt av utforskende lek (Sitert i Torsnes, 2016, s. 235- 236). Da er det ikke vanlig leketøy som interesserer mest, men bruksgjensstander. Videre hevdes det at det er i akkurat denne alderen at barnet går rundt og oppdager alt rundt seg. Det er derfor viktig å gi de yngste barna gjensstander som det er mulig å undersøke, og helst noe som ikke finnes i leketøyskataloger. Thorbergesen (2012, s. 238) mener at leker som har en form for årsak eller virkning har stor interesse hos barn under 3 år. Det som kan endre eller fremkalle bevegelser ser ut som å ha stor interesse hos de yngste barna. Vygotskij (1995) beskriver fantasien som indre forestillinger. Det betyr at det bygger på erfaringer man har gjort seg tidligere i møte med den ytre verden og materialet (Sitert i Thorbergesen, 2012, s. 233). De yngste barna har levd kortere og gjort seg færre erfaringer med verden og har derfor mindre fantasi enn en voksen har. Det vil derfor være viktig for barna å møte ulike typer materialer, gjensstander og begreper, som kan være med på å bygge opp erfaringer og den indre forestillingen (fantasien). Lek for de yngste barna betyr å bli kjent og utforske materialene og det språklige. På denne måten utvikler de den indre forestillingen (fantasien).

Barn har ofte en tendens å bruke leker og utstyr på en helt annen måte enn det det er ment for. De legger seg ofte i hyllene eller oppi kassene på avdelingen. Derfor kan det være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i barnas måter å erfare verden på ved å tilby pappesker i ulike størrelser slik at barna kan bruke dette i kroppslig lek. På denne måten får barna bruke seg selv til å utforske esken ved å fysisk sette seg oppi, inni eller bære kassen fra sted til sted. Samtidig er det viktig å ta bort kassene i noen dager for så å ta de frem igjen (Thorbergesen, 2007, s. 45- 46).

Det typiske for de yngste barna er at de gjentar sine handlinger for å finne ut av hvordan omgivelsene fungerer rundt seg. På denne måten får de erfaringer som gjør at de forstår sammenhenger ved å bruke sansene og kroppen aktivt (Thorbergesen, 2007, s. 33). Pramling (1995) mener at det er et stort gap mellom det man gir barna av lekegjensstander og dets tilfredsstillelse når barn undersøker og oppdager gjenstander (Siteret i Torsnes, s. 235- 236). Når man gir barna ulike muligheter i rommet vil dette være med å gi de yngste barna en hverdag fylt med utfordringer hvor de erfarer verden gjennom sansemotoriske gjenstander som også gir barna mulighet til å samspille med hverandre i det daglige. Det å tilpasse lekemulighetene i barnehage rommet og ved å tilby noe annet som tradisjonelt sett finnes i hjemmet av leker, og fylle på med nye utfordringer vil det være med på å skape motivasjon og variasjon for barnas erfaringslæring (Thorbergesen, 2012, s. 245).

3.0 Metode

Denne delen av oppgaven omhandler valg av metode og hvordan jeg har gjennomført dette. Først vil jeg beskrive hva som kjennetegner en kvalitativ metode. Deretter hva som beskrives om intervju, litt om informantene og gjennomføringen av selve intervjuet. Etter det vil jeg beskrive ulike etiske perspektiver jeg har tatt i denne prosessen. Deretter beskriver jeg min opplevelse av denne prosessen og validiteten. Til slutt viser jeg til analysen og hvordan denne prosessen ble gjennomført.

3.1 Kvalitativ metode

I valg av metode har jeg gått for kvalitativ metode. En kvalitativ metode bærer preg av at det er en fleksibel metode som tillater større grad av spontanitet og tilpasning i interaksjonen mellom forsker og deltaker. Jeg har valgt kvalitativt intervju som er en mindre formell måte å undersøke på og gjør at spørsmålene som stilles er mer åpne. Deltakeren kan derfor svare mer utfyllende og detaljert på spørsmålene enn om det var en kvantitativ undersøkelse. Forskeren kan tilpasse spørsmålene etter hvordan deltakeren svarer og skreddersy neste spørsmål. Det krever derfor at den som intervjuer klarer å forstå det deltakeren svarer og tolke dette og respondere ut fra dette på neste spørsmål. Svarene vil ikke alltid være sammenlignbare (Christoffersen og Johannessen, 2012, s. 17).

Løkken og Søbstad (2013, s. 35) hevder at en kvalitativ forskning bærer preg av at det ikke er mulig med spesielle prøvesituasjoner eller arrangementer for at den som forsker skal kunne styre adferden til informantene og hvordan de skal svare. Fenomenet man studerer studeres derfor i sine vanlige omgivelser. En må ha nærhet og følsomhet til det som studeres og være åpen i samspillet med det man vil vite noe mer om.

3.2 Intervju som forskningsmetode

Et intervju kjennetegnes av at en person (forskeren) stiller spørsmål til en annen person (informanten), som da svarer på spørsmålet (Løkken og Søbstad, 2013, s. 104). Spørsmålene formuleres muntlig og forskeren har ansvar for å registrere svarene som kommer enten skriftlig eller enda bedre ved å ta i bruk opptak. Deretter transkriberes opptakene ned i ettertid. Et intervju blir sett på som en utveksling av erfaringer og synspunkter som bidrar til ny kunnskap. Intervju har en viss form for struktur og det blir brukt konversasjon (Løkken og

Søbstad, 2013, s. 104). Christoffersen & Johannessen (2012, s. 78) hevder at det kvalitative intervjuet kan være strukturert dvs. tilrettelagt på forhånd. Slike intervju bære preg av at det ikke er noen svaralternativer slik at informanten kan gi et mer åpent svar. Det er ikke mulig å påvirke hvordan eller hva informantene svarer og dette vil også vise om informantene har forstått spørsmålet (Christoffersen og Johannessen, 2012, s. 79). Når man intervjuer er det en relasjon mellom vanligvis to deltakere. Kvaliteten av intervjuet blir påvirket av relasjonen mellom informant og forsker. Det er ulike forhold som påvirker et intervju som betyr at forskeren inntar enten en deduktiv tilnærming eller induktiv tilnærming. Ifølge Postholm & Jacobsen (2016, s. 40) bruker man en induktiv tilnærming når man går ut i feltet med et åpent sinn. Den som forsker skal ikke ha noen form for meninger om det han/hun skal forske på. Forskeren skal kun registrere det som skjer. Det motsatte av induktiv er deduktiv. Når forskeren velger en deduktiv tilnærming bruker forskeren et sett med hypoteser og variabler som ikke endres når forskningsarbeidet pågår. Forskeren går ut i praksisfeltet og får enten bekreftet eller avkreftet det han eller hun ønsker å vite noe mer om. En deduktiv tilnærming kan bli sett på som en lukket tilnærming.

3.3 Informantene og gjennomføring av intervju

Informantene jeg har valgt til denne oppgaven er to barnehagelærere som har arbeidet i barnehage i mange år. Begge arbeider på samme avdeling som er en 0-3 års avdeling med 13 barn. Jeg selv har kjennskap til barnehagen. I oppgaven vil jeg kun bruke barnehagelærer 1 og barnehagelærer 2 om informantene. Jeg tok direkte kontakt med informantene og snakke med dem ansikt til ansikt.

Jeg har valgt å benytte meg av intervju og lydopptak når jeg skal finne ut av min problemstilling. Grunnen til dette er at ut i fra min problemstilling settes søkelyset mest på den voksne og deres kunnskaper i forhold til det fysiske rommet og de yngste barna. Jeg vet fra før at barnehagen har lek som satsingsområde og tenker derfor at det vil være viktig å se på hvordan barnehagelæreren tenker om rommets betydning for de yngste barna og om det eventuelt får konsekvenser for hvordan de tilrettelegger for dette.

Før intervjuet skulle finne sted hadde vi avtalt at intervjuene skulle foregå i informantenes barnehage og på pauserommet. På forhånd ble det satt opp tid i avtaleboken til barnehagen slik at alle visste at pauserommet var opptatt den dagen.

På forhånd av intervjuet med informantene hadde jeg lagt spørsmål som jeg ønsket å få svar på. Spørsmålene brukte jeg under intervjuet. I min forskning har jeg gått for et strukturert intervju der spørsmålene, tema og rekkefølge ble bestemt på forhånd. Jeg hadde ikke mulighet til å påvirke så mye hva eller hvordan informantene svarte. Det var noen ganger under prosessen at jeg måtte stille andre spørsmål for å få informantene til å forstå spørsmålet litt bedre.

Jeg valgte også å ta bilder av avdelingen i barnehagen slik at jeg kunne bruke dem som en del av intervjuet. Det fikk jeg muntlig tillatelse til å bruke av barnehagen. Min tanke var å kunne se nærmere på hvordan avdelingen egentlig ser ut og for å kunne forstå litt bedre hva barnehagelærerne selv opplever og vektlegger i deres måter å tenke rom på og hvordan dette da påvirker 1 åringene på avdelingen. Thorbergsen (2007, s. 19) mener at når man arbeider i et miljø over lengre tid vil det ofte være vanskelig å være oppmerksom på rommet og hvordan det er innredet. Det viser seg at når man viser fotografier til personalet av rommet i barnehagen vil dette være med på å øke oppmerksomheten på rommet og dets innredning. Når man ser på rommet på en slik måte reagerer personalet kritisk på det de ser. Rommet man er vant til å gå i og arbeide i blir da gjenstand for å bryte ned det vante og man ser mer nøye med nye øyne på kjente rom. Rommet jeg har fokus på er selve avdelingen der barn og voksne oppholder seg mesteparten av dagen.

3.4 Etiske perspektiver

Før intervjuene skulle gjennomføres sendte jeg ut et samtykke skriv slik at informantene fikk informasjon og om hva intervjuet skulle brukes til (se vedlegg 1). Før intervjuet ga jeg beskjed om at jeg ønsket å ta lydopptak av intervjuet, og at det ville bli slettet så fort jeg ble ferdig med oppgaven. Informantene blir anonymisert ved at jeg bruker barnehagelærer 1 og barnehagelærer 2 som nevnt ovenfor. Jeg snakket med dem om at de kanskje ville kunne kjenne seg igjen i noen av utsagnene i oppgaven siden begge arbeider på samme avdeling. Dette var informantene innforstått med og ønsket å delta i intervjuet (Christoffersen og Johannssen, 2012, s. 45). Videre fikk informantene informasjon i samtykke skrivet om at de til enhver tid kunne trekke seg uten å gi noe videre forklaring på dette om de ikke ønsket å delta i intervjuet (se vedlegg 1). Alt som fremkommer i intervjuet er taushetsbelagt og skal ikke kunne tilbakeføres på informantene slik det fremkommer av forvaltningsloven om taushetsplikt (Christoffersen og Johannssen, 2012, s. 46).

3.5 Gyldighet og pålitelighet

Validitet betyr gyldighet og er viktig å tenke på når man skal forske på ulike temaer, om man har dekning for tolkningene av funn man gjør ute i feltet. Man skiller ofte mellom indre og ytre gyldighet. Indre gyldighet belyser om man har nok dekning for å si at noe henger sammen som årsak og virkning (Postholm og Jacobsen, 2016, s. 126 og s. 128). Under intervjuet opplevde jeg det som vanskelig å stoppe opp etter hvert spørsmål for å sjekke at min forståelse av det informantene sa var riktig. Dette kan medføre at oppgaven står svakere med tanke på gyldigheten. På den andre siden hadde jeg et prøveintervju med en medelev som igjen kan være med på å styrke oppgaven. Informantene har i sin måte gitt uttrykk for sin sannhet om hvordan de arbeider på avdelingen og om hvordan de kunne tenkt seg å arbeide videre. Jeg har da fortolket det de har sagt i mine funn og resultater. Den ytre gyldigheten går på hvorvidt man kan generalisere funn man har gjort på en gruppe man ikke har utforsket (Postholm og Jacobsen, 2016, s. 126 og s. 128). Mine funn vil kun være med på å svare på det jeg har undersøkt og vil derfor ikke være mulig å generalisere, fordi at det er en så liten undersøkelse og krever derfor flere informanter for å gi dette allmenn gyldighet.

Når man tenker på påliteligheten (reliabiliteten) handler det om hvor nøyaktig innsamling man har gjort i sin forskning. Videre handler det om hvilken innsamling man bruker og måten man samler inn på, og hvordan innsamlingen bearbeides. Det er også mulig å teste påliteligheten rundt det man har samlet inn ved at en annen forsker prøver ut det samme intervjuet med de samme personene og derfra kunne si (også ut i fra teorien og problemstillingen) at det er faktisk slik det henger sammen (Christoffersen og Johannessen, 2012, s. 23). Jeg hadde behov for å holde meg til spørsmålene under intervjuet for ikke å miste tråden. Det kan godt være at jeg som forsker har vært litt for fastlåst til spørsmålene og ikke åpnet opp for hva informantene har ønsket å formidle til meg utenom de spørsmålene jeg hadde lagt på forhånd.

3.6 Analyse

Når man skal analysere en tekst er det viktig å skape et system, et mønster og en mening. I utgangspunktet utgjør kvalitativ data en usammenhengende masse man skal forsøke å analysere (Postholm og Jacobsen, 2016, s. 102). Det er 3 ting som må oppstå for at man skal kunne finne mønster i en tekst. Det første man gjør er å ta teksten ifra hverandre slik at det som er en helhet blir studert for å forstå helheten bedre. Teksten brykkes opp i mindre enheter

som er meningsbærende (tema eller hendelser). For det andre må delene igjen settes sammen slik at de igjen danner en helhet, men nå i ulike temaer forskeren har fått en bedre forståelse for under analyse prosessen. Helt til slutt må teksten tilføres mening, en må forstå og tolke. Dette innebærer at jeg som forsker må tilføre mening til det datamaterialet som jeg har samlet inn. Deretter skal man ved bruk av teoretiske perspektiver danne en spesiell mening og man kan derfor ikke være helt subjektiv i sine fortolkninger i denne prosessen (Postholm og Jacobsen, 2016, s. 103).

3.7 Min analyse prosess

Når jeg skulle sette i gang med analysen hadde jeg i forkant transkribert det som informantene sa i lydopptaket. Deretter leste jeg spørsmålene og svarene og skrev ned det som kunne bli til funn i kolonner ut fra tema som var sammenfallende i intervjuene. De kolonnene som vokste frem med mest utsagn er de funnene som nå fremstår som klare funn.

Målet var å forstå hvordan barnehagelæreren vektlegger det fysiske rommet til de yngste barna på avdelingen. I neste kapittel vil jeg presentere 3 funn jeg mener er mest fremtredende og jeg vil drøfte samtidig opp mot teorien jeg har presentert tidligere. Viser her til overskriftene:

Funn 1: «Rom for innredning».

Funn 2: «Rom for rollelek».

Funn 3: «Rom for estetikk».

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

Nå skal jeg trekke frem funnene fra min empiriske data som omfatter intervjuene jeg hadde med barnehagelærer 1 og barnehagelærer 2. Jeg kommer til å vise til enkelte utsagn som barnehagelærerne ga uttrykk for under intervjuet og disse vil være i kursiv for å tydeliggjøre de. Samtidig vil jeg drøfte funna opp mot teorien fra kapittel 2 samt trekke inn forskning på området. Som nevnt tidligere er problemstillingen min:

«Hva legger barnehagelærer vekt på i innredningen av det fysiske rommet til de yngste barna?»

4.1 Rom for innredning

Barnehagelærerne virket opptatt av å gi barna kroker eller aktivitetssoner. Barnehagelærer 1 sa; *«Så jeg savner en sånn kosekrok der man kan sette seg og se i bøker, en krok som er tilegnet det»*. Det kom mange ganger frem i intervjuet at det var et ønske om å gi de yngste barna et innbydende sted inne på avdelingen der de kunne enten ha det rolig eller være i aktivitet. Barnehagelærer 1 sa; *«Det er bra at noe er montert slik det er montert, sånt som de nye veggene, kjempe kjekke de med den tunnelen. De synes jeg er helt supert»*. Dette var også noe barnehagelærer 2 var veldig fornøyd med og sa: *«(...) sånt så de veggene vi har fått de er jo veldig innbydende i hvert fall for de minste, men jeg ser også at de store trekker mot dem også»*.

Slik jeg tolker dette kan det tyde på at barnehagelærerne fortsatt er på let etter hvordan de ønsker at avdelingen skal se ut. Når det kommer frem i teorien om rommet som et fleksibelt medium som omtrent kan bøyes og tøyes, forstår jeg dette som at det bare er fantasien som setter grenser for hva man kan gjøre med det fysiske rommet på avdelingen (Hansson, 2016, s. 18- 19). Samtidig mener jeg at barnehagelærerne i denne sammenheng kanskje kunne brukt mer av tiden sin til å snakke sammen og prøve ut ulike varianter av aktivitetssoner eller kroker. En måte å gjøre dette på kan være med hjelp av observasjon for å finne ut av hva som opptar de yngste barna mest på avdelingen. Et ønske må vel være at man vil at det fysiske rommet skal utnyttes på best mulig måte slik Hansson (2016, s. 18- 19) hevder ikke blir prioritert godt nok i de norske barnehagene. Å lage aktivitetssoner eller kroker på avdelingen mener jeg kan være positivt for de yngste barna, dette kan være med på å gi dem gode møteplasser der de kan lære av hverandre. Ved å gi de yngste barna gode vilkår for lek og la dem skape vennskap seg imellom stemmer med det rammeplanen påpeker at personalet i

barnehagen skal gjøre (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 19- 20). Samtidig må barnehagelærerne forstå hvordan den kroppslige kommunikasjonen foregår mellom de yngste barna i lek. De yngste barna forstår de kroppslige kommunikasjonene seg imellom i felles lek og derfor må barnehagelærerne også kunne forstå denne sammenhengen (Løkken, 2004, s. 22). Barna må få lov til å være egne agenter i sosialiseringen i rommet (Säljö, 2016, s. 114). Da vil jeg tro at man er med på å skape gode vilkår for leken. Det betyr ikke at de yngste barna skal få lov til å gjøre akkurat hva de vil i rommet, men det er de voksne på avdelingen som har makt til å gjøre endringer i rommet som enten kan bidra til at de yngste barna får utfolde seg i rommet eller omvendt (Hansson, 2016, s. 18- 19).

I intervjuet ble det brukt bilde (Se figur 1 i vedlegg 2) for å kunne belyse avdelingen bedre og for å se hva barnehagelærerne vektlegger i sin innredning av avdelingen. Barnehagelærer 2 mente at de hadde i hvert fall 3 områder som var innbydende for de yngste barna i forhold til ulik type lek (Se figur 1 i vedlegg 2). Barnehagelærer 2 ramset opp ulike aktiviteter de yngste kunne holde på med så som kjøkkenlek begynnende rollelek, foran kjøkkenet ser man at de har en vegg med filter og fisker på som bidrar til at barna får bruke sansene sine (sanselek) og lekeområde med skilleveggen der barna får øve på finmotorikk og grovmotorikk (Se figur 1 i vedlegg 2). Noe som også kom frem var at de hadde prøvd ut ulike måter å innrede rommet på ved å flytte rundt på bordene og diverse møbler for å få det slik de hadde i dag.

Barnehagelærer 2 sa; «(...) *vi har vært gjennom ganske mange layout på avdelingen nå etter hvert og jeg har sett at noe inviterer mer til lek enn andre ting gjør*».

Slik jeg ser dette bør man ikke stoppe opp med å prøve ut flere varianter for å få den avdelingen man ønsker seg og som kan gi barna et best mulig tilbud når de er i barnehagen. Slik forskningen til Nordtømme (2016, s. 144) viser er det allikevel avdelingen som er mest pedagogisk tilrettelagt, men at det som tilbys til barna er aktiviteter som krever at barna må sitte stille. I denne sammenheng vil jeg tro at det er nettopp dette barnehagelærerne prøver å unngå (Se figur 1 i vedlegg 2). Det kan se ut som at de prøver å skape en avdeling som bidrar til at de yngste barna får bevege på seg og utforske det som er i rommet. På denne måten kan barna selv bidra til egen læring og læring i fellesskap med de andre barna (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 22).

Barnehagelærerne ble også spurt om i intervjuet hvordan rommet ble brukt av de yngst barna. Begge barnehagelærerne var enig i at de yngste barna brukte hele rommet. Det som var mest fremtredende var allikevel at de likte seg i krinkler og kroker gjerne bak de store bordene på avdelingen og i vinduskarmen der de kunne stå og se ut. Barnehagelærerne mente også at

bordene på avdelingen tok en del plass fra avdelingen og dette gjorde at man ikke fikk gjort så mye med rommet. Man kunne kanskje få kjøpt et bord som var mindre, men de mente samtidig at det var et økonomisk spørsmål.

Dette forstår jeg som at de yngste barna kanskje trenger steder i rommet som er små, men allikevel store nok til at de har plass til å utforske eller slappe av. Det kan være at selv om man ikke bruker kroker eller aktivitetssoner om de ulike plassene på avdelingen vil jeg tro at det kan være hensiktsmessig å se på hvordan man ønsker å utforme disse. Slik Torsnes (2016, s. 236) påpeker om visuelle barrierer (vegger og hyller) over 80 cm som kan være med på å øke konfliktnivået til barna. Derfor mener jeg at man må tenkt nøye over hvilke vegger man velger å sette opp for å dele rommet inn. For å få hensiktsmessige lekesoner til de yngste barna vil det ha stor betydning at barna ser omsorgspersonene for at de skal kunne føle seg trygge nok til å leke i lengre perioder slik Torsnes (2016, s. 236) påpeker er viktig. Slik det kan se ut som er det ikke så mange visuelle barrierer på avdelingen for uten de store bordene (Se figur 1 og 2 i vedlegg 2). Dette mente barnehagelærerne også ødela litt for hvordan de kunne utforme rommet bedre. Det kom allikevel ikke så mye frem om hvordan man kunne endre på det uten at man kanskje kunne få inn et bord som var mindre og at de da på denne måten kunne få litt mer plass til å skape aktivitetssoner.

4.2 Rom for rollelek

Det var tydelig i intervjuet med barnehagelærerne at det var viktig å tilby de yngste barna leker som betydde noe så som sansелеk og fysisklek, konstruksjonslek og lek med dyr, biler, dukker og kjøkkenleker. Barnehagelærer 1 ga uttrykk for at leker som kunne gi barna begrepsforståelse var viktige og at dette da var med på å berike barnas lek. Barnehagelærer 1 sa; «(...) *kopper, mat, skjeer og litt sånt at de får inn litt begreper og ehhm vente på tur, turtaking. Konstruksjonslek vi har dukker vi har lekt en del med dukker ehh det er veldig sånn basic (...)*». Det var viktig for dem å gi barna grunnleggende ferdigheter med det materialet de hadde tilgjengelig for de yngste barna. Etter at de flyttet kjøkkenet ble kjøkkenet mer sentralt i rommet og barnehagelærer 1 mente at leken mellom de yngste barna hadde tatt seg opp i og omkring kjøkkenet. Barnehagelærer 1 sa; «(...) *de later som at de drikker kaffe eller (ler) ja det er liksom en lek som de forstår og det er jo ofte den begynnende leken*».

Slik jeg forstår dette kan det virke som at barnehagelærerne er mer opptatt av å tilby barna leker som barnehagelærerne selv kan forstå hvordan man bruker. Allikevel kan man knytte

dette til hvordan barnehagelærerne ønsker at de yngste barna skal få erfare og bygge opp sin indre fantasi som Vygotskij (1995) hevder er viktig for at barn skal kunne forstå og forestille seg hvordan verden henger sammen (Siteret i Thorbergesen, 2012, s. 233). Det kan derfor være et viktig bidrag inn i de yngste barnas fantasi at de møter materialer og leker som de voksne kjenner og er definert fra før. Samtidig stiller jeg meg undrende til hvorfor det er så viktig for barnehagelærerne i denne sammenheng å tilby barna leker som er definert fra før. Slik jeg ser det kan dette også være med på å gjøre barna mindre kreative i leken selv om det ikke er barna selv som setter de grensene (Thorbergesen, 2007, s. 61- 62). Det mener jeg blir gjort av de voksne på avdelingen når de tilbyr leker og materialer som definerer hvordan leken skal foregå. Kjøkken leken på avdelingen mener jeg er en måte å fortelle barna hvordan det skal lekes på avdelingen. Dette er også noe som Halland (2014, s. 60) skriver i sin masteroppgave. Er det slik at man ønsker å signalisere til barna om hvordan de skal leke for å forberede dem til voksen livet? Slik jeg forstår dette er det nok ikke en bevisst tanke hos barnehagelærerne, men allikevel stiller jeg meg undrende til det dem har å tilby de yngste barna av lekematerialer. Derfor mener jeg at det heller vil være viktigere å se på hvordan de yngste barna bruker lekene de er tildelt og derfra se på hvordan de kan variere dette tilbudet. Det kommer også frem i teorien om betydningen av å tilby de yngste barna ulike typer materialer, gjenstander og begreper for at barna skal kunne bygge opp den indre forestillingen (fantasi). De yngste barna må derfor få utforske materialene og språket for å kunne utvikle den indre fantasien og gjerne med leker og gjenstander som ikke definerer leken eller finnes i en leketøyskatalog (Thorbergesen, 2012, s. 233).

Det ble spurt om i intervjuet om det var andre materialer de kunne tenke seg å tilby de yngste barna enn de tradisjonelle lekene de hadde tilgjengelig. Barnehagelærer 1 ga uttrykk for at det var noe man hadde tenkt over, men ikke vil ta i bruk foreløpig. Grunnen til dette var at man hadde erfart tidligere at om man satt ting frem ble dette bare rasert og ikke lekt skikkelig med. I tillegg til dette var sikkerheten viktig.

Dette kan man tolke som at barnehagelæreren i denne sammenheng har en veldig sterk mening om hvordan barn skal leke med det lekematerialet de tilbyr de yngste barna. Eller så kan dette også være en måte å gi uttrykk for at man er usikker på hvordan eller hva lekematerialet skal være. Thorbergesen (2007, s. 61) på sin side mener at syn på barn og valg av lekeobjekter henger tett sammen. Dette kan jeg si meg enig i. På den måten kan man også si at syn på barn gjenspeiles i det pedagogiske arbeidet man gjør på avdelingen slik Nordin-Hultman (2004) beskriver det (Siteret i Nygård og Heggvold, 2016). De valg barnehagelæreren

gjør i forhold til lekematerialet i denne sammenheng kan bunne i holdninger til at barnet ikke er kompetent nok til å leke «skikkelig» med lekene. En kan spør seg selv hvordan er det de yngste barna leker? Slik jeg ser på det har de yngste barna en helt annen måte å leke på enn det vi voksne tenker at de skal gjøre. For at de yngste barna skal kunne lære seg å leke «skikkelig» vil det ha stor betydning at barna får utforske lekematerialet. De yngste barna har en mer kroppslig inngang til leken enn det vi har og må derfor få lov til å bruke kroppen aktivt i lek. Barnet har ikke en tanke om at det skal lærer noe bestemt eller leke noe bestemt slik Røthle (2013, s. 126) beskriver om leken til de yngst barna. Derfor mener jeg at de voksens holdninger til rollelek og lekematerialet burde vært mere åpen. Ifølge rammeplanen er det de voksne som har ansvar for at barna blir inspirert til å leke med forskjellige materialer og ulike typer lek (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 19- 20). Da er det viktig at dette blir gjort i samarbeid med det øvrige personalet og da må man se på de ulike holdningene man har til de yngste barnas måte å leke på.

Det var allikevel viktig for barnehagelærerne å skape et rom som kunne gi barna mulighet til både å utforske og sanse også i form av tumlelek. Da ryddet de ofte plass slik at barna fikk mulighet til å springe frem og tilbake. Barnehagelærerne mente at de hadde nok lekemateriale tilgjengelig for de yngste barna og at behovet deres ble dekket med det. Samtidig kom det frem at barna ofte tømte ut kassene med leker i. Derfor mente barnehagelæreren at det kanskje kunne være lurt å sette tomme kasser frem for å gi barna mulighet til å utforske kassene. Barnehagelærer 1 sa; «*De setter seg oppi kassene sant? Det å ha litt ulike, forskjellige typer kasser at de nesten kan se hva som skjer da*». Det kom også frem at de godt kunne være flinkere til å ta andre ting frem som barna kunne utforske og leke med.

Slik jeg oppfatter dette kan det tyde på at barnehagelærerne allikevel har et ønske om å gi barna mulighet til å utforske. Derfor mener jeg at barnehagelærerne ikke skal være så fast bestemt på hvordan leken skal foregå blant de yngste barna slik Halland (2014, s. 60) skriver at det gjerne er det som skjer. Målet må være at de yngste barna får utforske med hele seg i leken. Det kan være hensiktsmessig å gi barna leker som ikke bestemmer hvordan leken skal foregå, men heller noe som gir dem måter de kan utforske det materialet som er tilgjengelig til enhver tid. Jeg mener ikke at man skal ha alt tilgjengelig på en og samme tid, men at man kan ta lekematerialer frem for så å rydde de bort igjen. Det vil kanskje også være med på å øke interessen til de yngste barna. Thorbergesen (2012, s. 235- 238) forsket nemlig på hvilken betydning lekeobjekter hadde for barn under 3 år, og det som viste seg var at leker som kunne bevege på seg var en fordel når barna skulle utforske eller undersøke lekeobjekter. Derfor vil

jeg være med på at lekeobjekter som har en form for årsak eller virkning kan ha stor betydning for barns måter å leke på og hvordan de da samspiller med hverandre når lekene undersøkes (Thorbergesen, 2012, s. 238). På denne måten mener jeg at de yngste barna kan lære noe om seg selv og samtidig lære fra seg slik rammeplanen påpeker betydningen av (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 22). Man ser at det kommer frem i funnene at barnehagelæreren har et ønske om å se hvordan de yngste barna bruker rommet når barnehagelæreren uttrykker at han/hun vil sette frem tomme kasser for å se hvordan dette fungerer. Dette er noe som stemmer med Thorbergesen (2007, s. 45- 46) sin teori at dette kan være en god måte for barna å utforske verden på. På denne måten får de brukt kroppen sin til å utforske materialet.

4.3 Rom for estetikk

Når barnehagelærerne ble spurt om hvordan de trodde de yngste barna kunne reagere på rommet (at de blir stresset og urolige av mange gjenstander og farger i rommet) var det ulike måter å forstå dette på. Barnehagelærer 2 mente derfor at det kunne være lurt å begrense innholdet eller mengden alternativer av tilgjengelige leker for at det skulle bli mindre forstyrrende elementer på avdelingen. Dette sammenfalt også med det barnehagelærer 1 mente og barnehagelærer 1 syntes at det var et relativt spørsmål fordi at barn på samme måte som oss voksne reagerer ulikt på ulike ting. Barnehagelærer 1 sa; «*Noen liker masse ting men andre liker mindre*». Barnehagelærer 1 ga uttrykk for at det var viktig å kunne ta bort ting fra rommet om man fant utav at det var for mange gjenstander som ikke ble lekt med inne på avdelingen. Barnehagelærer 1 sa; «*Så jeg tror ikke det nødvendigvis er en bonus å ha mest mulig ting fremme det synes jeg ikke*» (Se figur 1 og 2 i vedlegg 2). Samtidig kom det frem at man ikke trodde at barna reagerte spesielt på rommets utforming, uten å gi noen nærmere forklaring på det mer enn at avdelingen hadde et minimalistisk preg (Se figur 1 i vedlegg 2).

Slik jeg tolker dette kan det være en bevisst tanke til barnehagelærerne at man prøver å ha en mest mulig ryddig avdeling slik man kan se på figur 1 (Se vedlegg 2). Når man ser på figur 2 (Se vedlegg 2) er det mer synlig hva avdelingen inneholder av møbler, materialer og farger. En kan se at det er mye som rører seg på avdelingen både med farger og ulike inntrykk og dette mener jeg kan være med på å skape uro hos barna slik Thorbergesen (2007, s. 17- 18) hevder faktisk kan være med på å påvirke hvordan opplevelsen av rommet er. I denne sammenheng mener jeg at barnehagelærerne burde snakket sammen om hvordan de på best

mulig måte kan skape et miljø på avdeling der farger, møbler og materialer stemmer med hverandre. Jeg vil tro at om barnehagelærerne hadde brukt litt av tiden sin til å snakke om hvordan de egentlig opplever avdelingen hadde de også hatt mulighet til å være i endring hele tiden. Thorbergsen (2007, s. 18) hevder at personer med god kompetanse har bedre mulighet til å forklare og begrunne visuelle inntrykk av avdelingen. På denne måten kan barnehagelæreren vurdere det arbeidet de gjør på en bedre måte. Det kommer ikke frem i funnene om det brukes mye tid på å snakke om opplevelsen av rommet, men kun at de har gjort flere endringer hvordan rommet ser ut slik det kommer frem lenger oppe i oppgaven. En kan se på figur 1 og figur 2 (Se vedlegg 2) at det er mye som tyder på en tradisjonell måte å innrede rommet på. Det stemmer i så fall med Thorbergsen (2007, s. 18) sin teori der barnehagemiljøet blir påvirket av det hjemme koselige. Jeg mener ikke at man ikke skal ha det koselig på en avdeling, men at man heller bør tenke hvordan man kan gi de yngste barna et miljø på avdelingen som er med på å inspirere barnas lyst til å leke (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 20).

I løpet av intervjuet kom det også frem at man ønsket å gi barna et stimulerende miljø med en hel sansevegg som barna selv måtte oppsøke. Barnehagelærer 1 fortalte at de var bevisst på å bruke det de hadde fra før for å gjøre endringer i rommet ved å dimme ned lysene og gjerne bruke lys i vinduene for å skape en mer avslappende stemning på avdelingen når det var vinter og mørkt ute om morgenen. Dette mente barnehagelærer 1 gjorde at de yngste barna ble mer harmoniske. Videre mente barnehagelærer 1 at det kunne være lurt å ta i bruk gode og lune plasser for å skape gode rom og miljøer som kunne bidra til harmoni blant barna.

Med tanke på det at barnehagelæreren har et ønske om å lage en hel sansevegg mener jeg at dette kan være en spennende måte å bidra til barns undring og utforsking. Samtidig mener jeg slik Thorbergsen (2012, s. 239) fant i sin forskning at barn under 3 år ikke lekte så mye med det som ble skrudd fast i vegg, hun mente at det var fordi at barna hele tiden var i bevegelse. Derfor kan det være lurt å heller tilby noe som er flyttbart og som barna i fellesskap kan utforske. Det var nemlig noe Thorbergsen (2012, s. 238- 239) også fant i sin forskning at barna undersøkte ulike lekegjensstander sammen. Jeg mener at det vil ha stor betydning for de yngste barna at barnehagelærerne ser på hvordan de faktisk vektlegger det fysiske rommet og om farger, materialer og møbler er forenelige med hvordan det kanskje bør legges til rette på en småbarnsavdeling. Laike (2002) hevder at det har stor betydning for barns velvære hvordan rommets helhet er (Siteret i Thorbergsen, 2007, s. 19- 22). Har rommet mange gjenstander, farger og møbler vil dette kanskje være med på å påvirke barna negativt i leken

(høy kompleksitet), mens et rom som har et mindretall av mange farger, møbler og gjenstander (lav kompleksitet) vil dette kanskje være med på å påvirke de yngste barns lek på en positiv måte. Derfor kan jeg si meg enig i at det kan være hensiktsmessig å bruke farger og lys som kan bidra til at avdelingen blir mer harmonisk og estetisk. At de små plassene på avdelingen kan være med på å gi barna en plass der de kan slappe av og utforske.

5.0 Avslutning

I denne bacheloroppgaven har jeg skrevet om hvordan barnehagelærer vektlegger det fysiske rommet til de yngste barna. Det jeg har kommet frem til er at det gjøres en god jobb i barnehagen med de yngste barna, men allikevel gjenstår det litt med tanke på hvordan barnehagelærerne snakker om hvordan de opplever det fysiske rommet. Jeg har tatt i bruk relevant teori som har vært med på å sette lys på hvordan man som barnehagelærer bør tenke på det fysiske rommet og de yngste barna.

Jeg vil med dette avslutte bacheloroppgaven min ved å si noe om hva jeg har fått svar på. Det kan tyde på at det fortsatt blir innredet på en tradisjonell måte på avdelingen og lekemateriale som blir brukt i barnehagen er gjerne noe barna kjenner igjen hjemme fra. Det betyr ikke at det er negativt i den forstand, men rammeplanen påpeker betydningen av å gi barna utfordringer og stimulere og gi rom til ulike typer lek både ute og inne (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 20).

Skulle jeg ved en senere anledning skrive en oppgave rundt samme tema ville jeg tatt i bruk observasjon av de yngste barna. Samtidig ville jeg intervjuet barnehagelærerne for å kunne belyse hva de vektlegger i det fysiske rommet til de yngste barna. Observasjonene av de yngstes barns lek og med lekematerialet kunne da blitt knyttet opp mot det barnehagelærerne sa i intervjuet. På den måten tror jeg at jeg hadde fått et mer nøyaktig svar på min problemstilling.

Litteraturliste

- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012) *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Halland, S. J. A. (2014) *Toddlaren i møte med materialar- ei fenomenologisk tilnærming*. Hentet fra https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/221710/Halland_Sissel.pdf?sequence=4.
- Hansson, H. (2016) *En barnehage til begjær: Å gi form til barnehagens innhold*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Johansson, E. (2013) *Små barns læring: Møter mellom barn og voksne i barnehagen*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Laike, T. (2002) *Det fysiske bakgrunnsmiljøet påvirker barna*. Barnehagefolk nr.2.
- Løkken, G. (1996) *Når små barn møtes*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.
- Løkken, G. (2004) *Toddlerkultur om ett- og toåringers sosiale omgang i barnehagen*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.
- Løkken, G., & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Moser, T. (2010) Syn på læring i barnehageloven og rammeplanen. I. Ø. Kvello (red.), *Barnas barnehage 1: Målsettinger, føringer og rammer for barnehagen*. (s.83- 100). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Nordin- Hultman, E. (2004) *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Nordtømme, S. (2016) *På vei mot en rom (s) lig pedagogikk: En fortolkende studie av barns lekeerfaringer med rom og materialet*. Kongsberg: Høgskolen i Sørøst-Norge.

- Nygård, M. & Heggvold, G. I. (2016, 26 april) *Ulike syn på barn gir oss ulike syn på læring, som avgjør hva slags barnehage vi får*. Hentet fra <https://www.utdanningsnytt.no/magasinet/2016/april/laringsforstaelser-i-barnehagen/>.
- Postholm, M.-B., & Jacobsen, D. J. (2016). *Læreren med forskerblick: Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Pramling, I. (1995) *Barnehage for de yngste: en forskningsoversikt*. Oslo: Pedagogisk Forum.
- Röthle, M. (2013) Møtet med de lekende barna. I. S. Haugen, G. Løkken & M. Röthle (red.), *Småbarnspedagogikk fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. (s.121- 141). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Säljö, R. (2016) *Læring- en introduksjon til perspektiver og metaforer*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Seland, M. (2011) *Livet i den fleksible barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sommer, D. (2003) *Barndomspsykologiske facetter*. Århus: Systime academic.
- Thorbergson, E. (2007) *Barnehagens rom*: Oslo: Pedagogisk Forum.
- Thorbergson, E. (2012) Lekemateriell og barns lek. I. A. Krogstad, G. K. Hansen, K. Høyland, & T. Moser (red.), *Rom for barnehage: flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. (s.229- 247). Bergen: Fagbokforlaget.
- Torsnes, E. (2016) De yngste barnas vandring – med blick på det fysiske miljøet. I. T. Gulpinar, L. Hernes, & N. Winger (red.), *Blick fra barnehagen*. (s.213- 245). Bergen: Fagbokforlaget.
- Utdanningsdirektoratet. (2017) *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Oslo: Utdanningsdirektoratet.
- Vygotskij, L. S. (1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalos.
- Wolf, D. K. (2014) *Små barns lek og samspill i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.